

Dětské zubní lékařství VI

Ošetření stálého chrupu

Zuby s nedokončeným vývojem

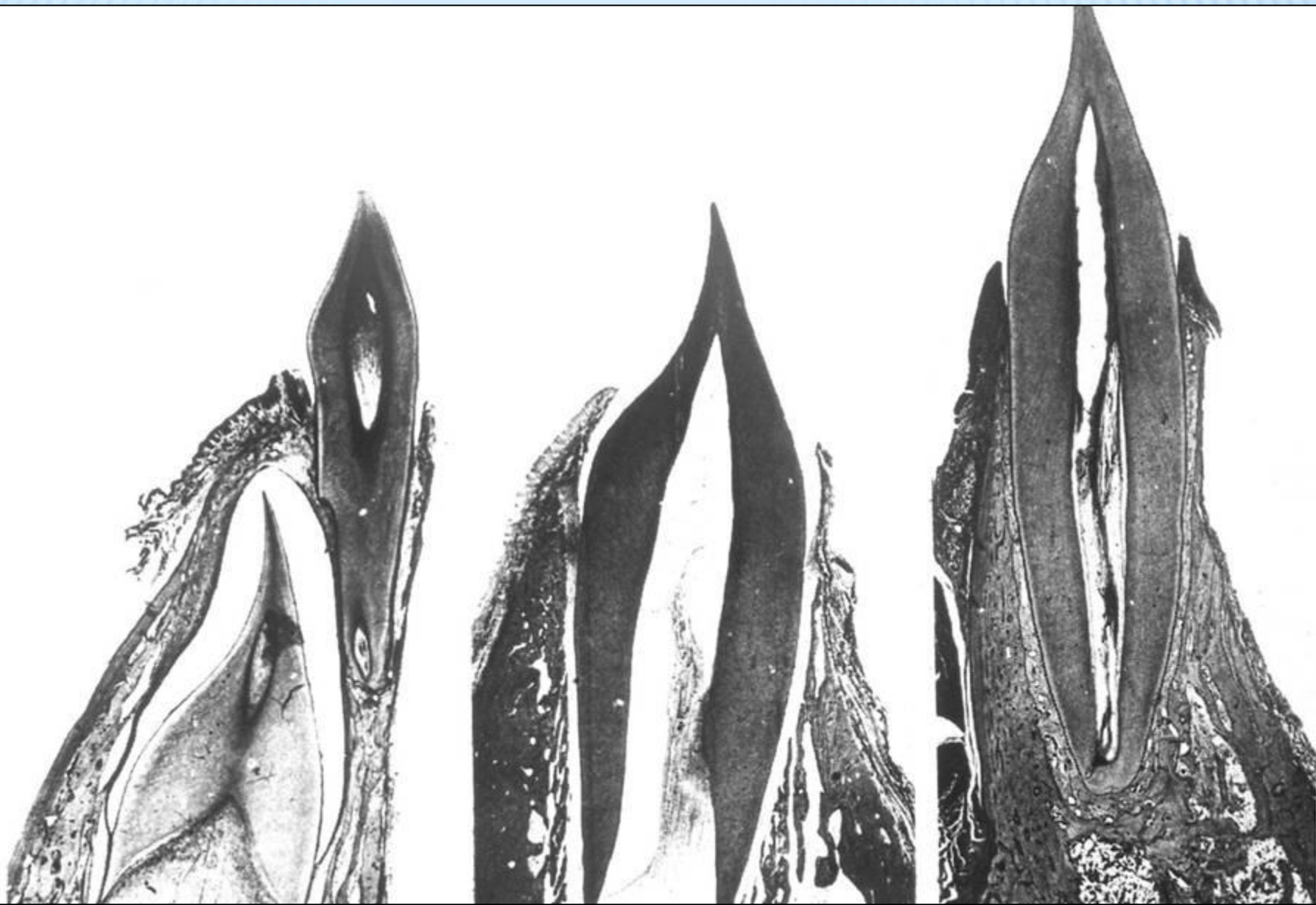
Od prořezání do úst - do uzavření hrotu (3 roky)

× Anatomické rozdíly

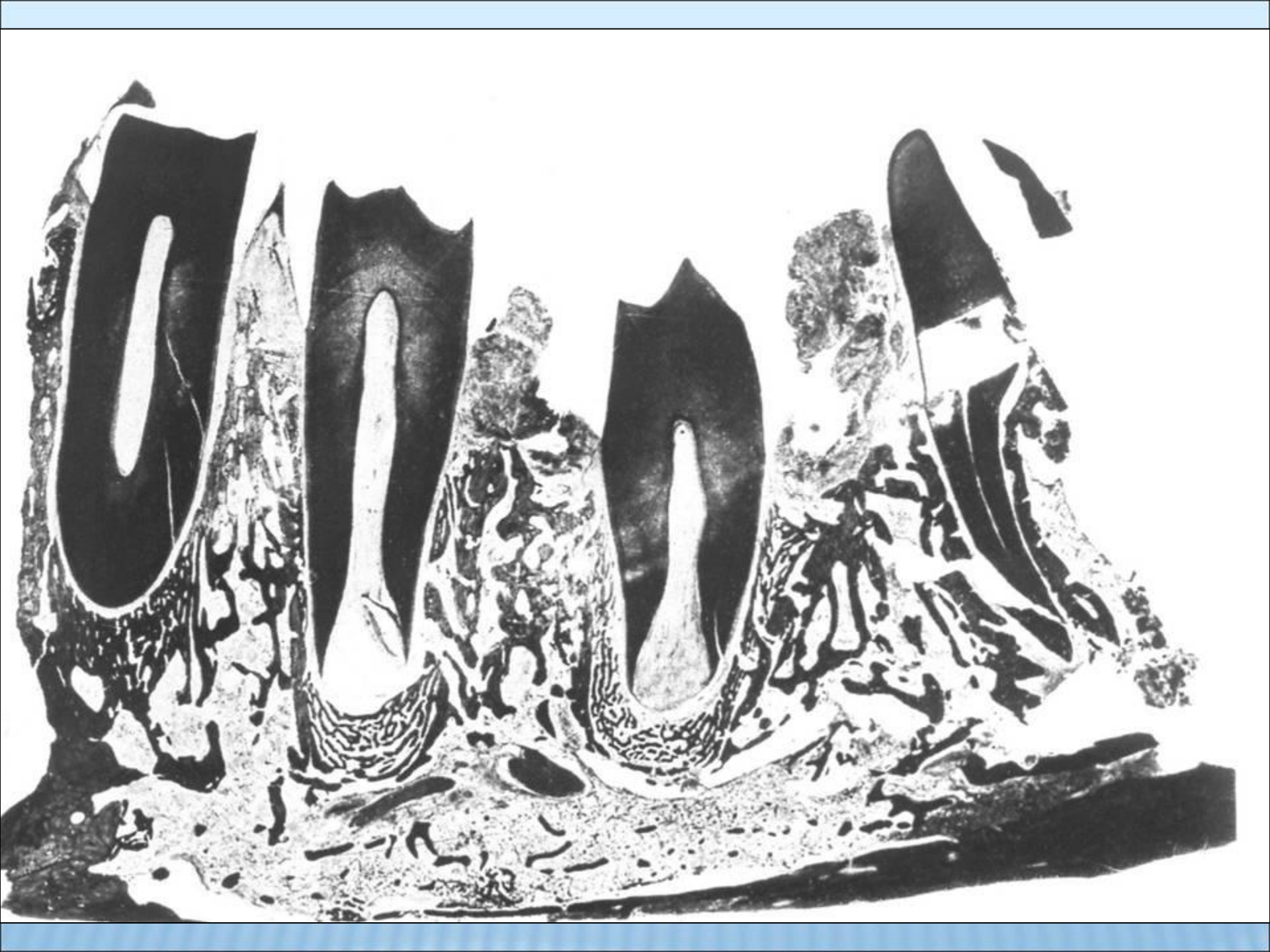
- + širší dřeň - korunka
- + kořen
- + slabší vrstva dentinu
- + kratší kořen
- + široké foramen apikale
- + nižší klinická korunka
- + **Histologické rozdíly**
- + jiná mineralizace skloviny, mění se během posteruptioní maturace
- + bohaté cévní zásobení
- + v apexu - tvar mezenchymální papily
- + dřeň buněčná, kolagenní vlákna neuspořádaná

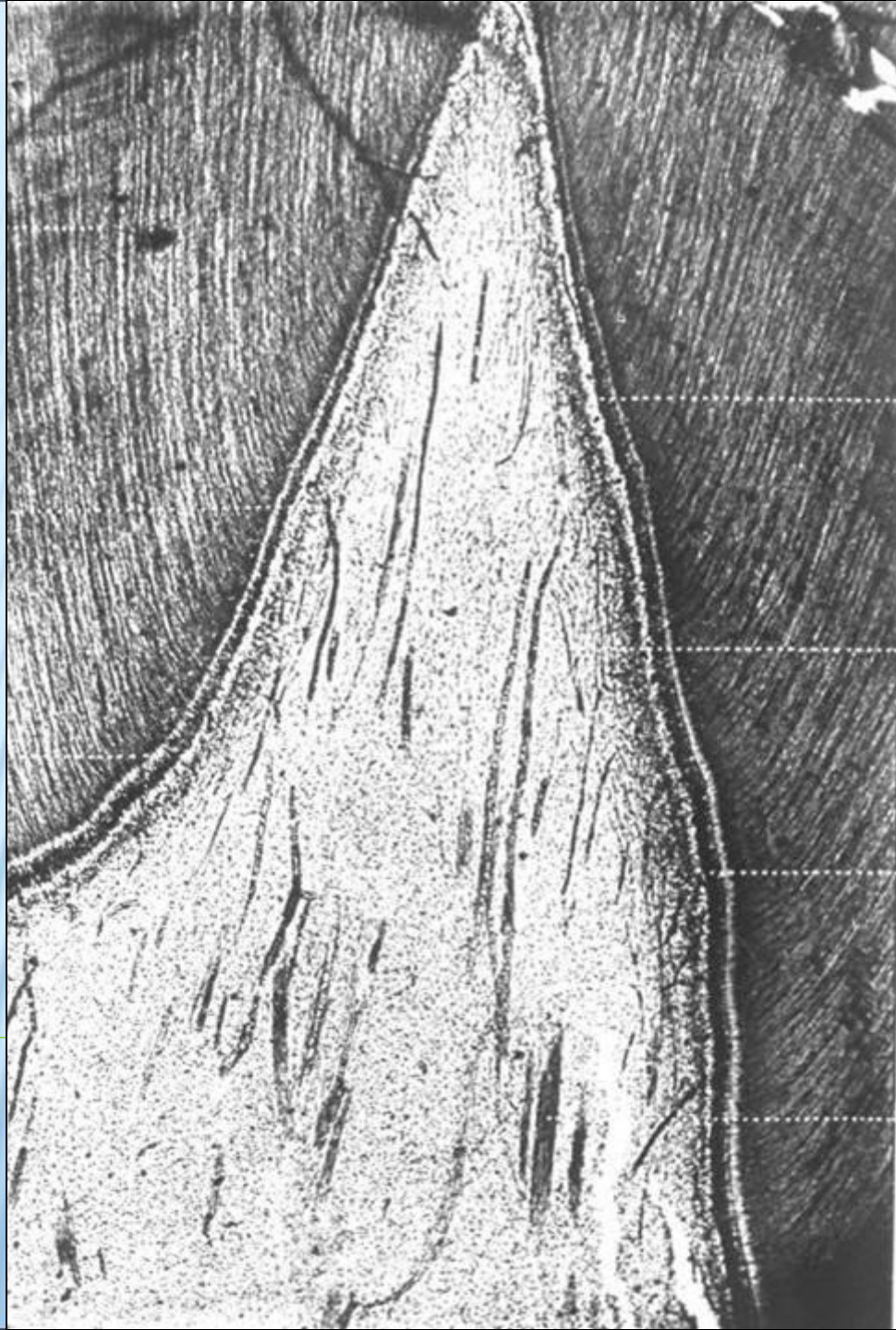
× Biologické vlastnosti

- + příznivé
- + rychle odstraňuje škodliviny
- + není městnání - široký apex
- + snadná diferenciacce buněk
- + rychlá tvorba obranného dentinu

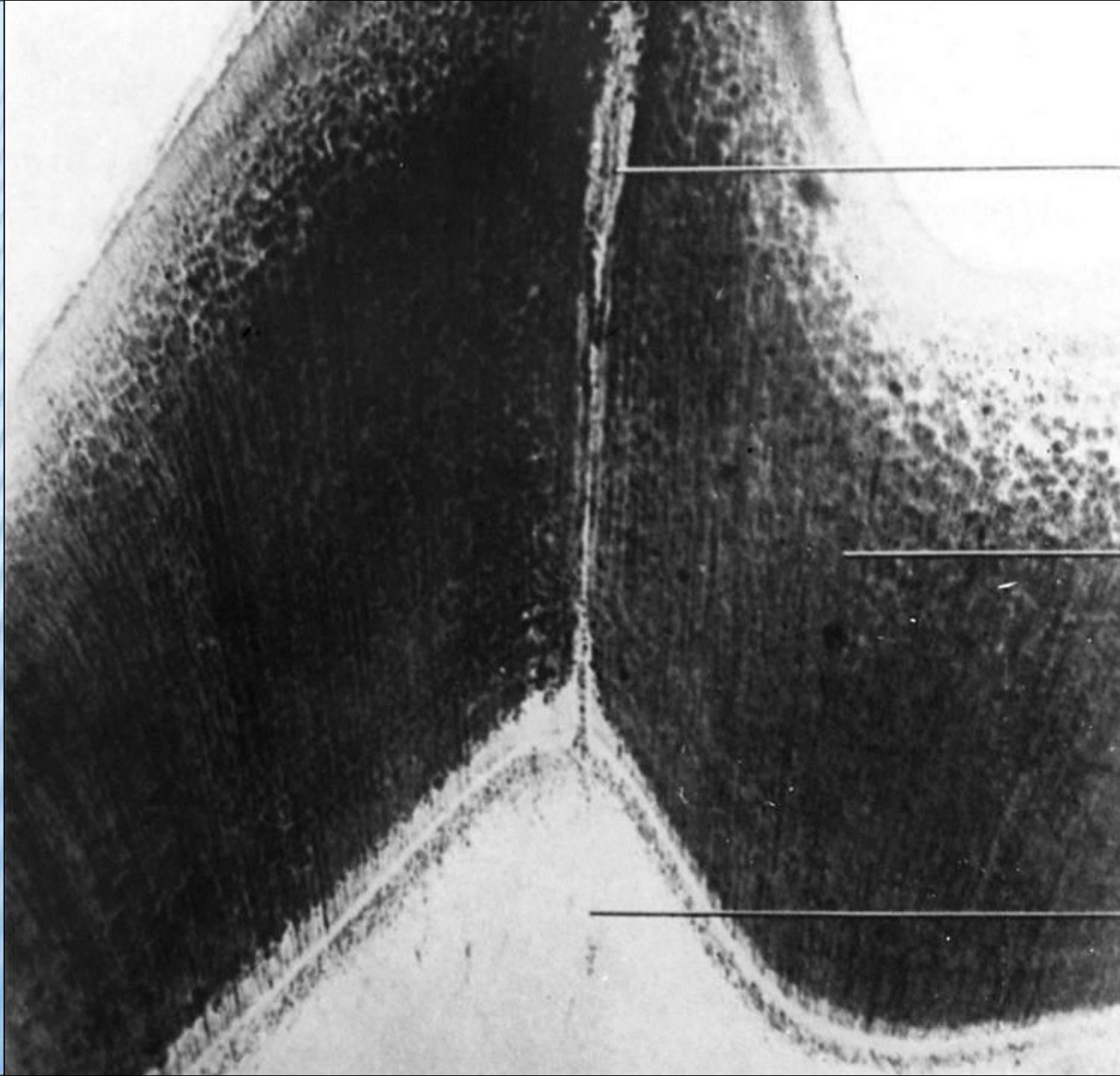

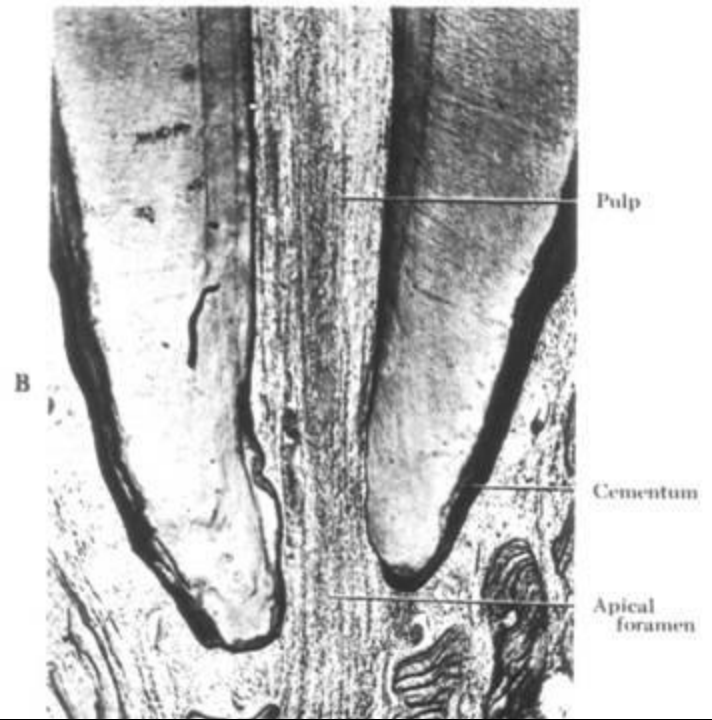
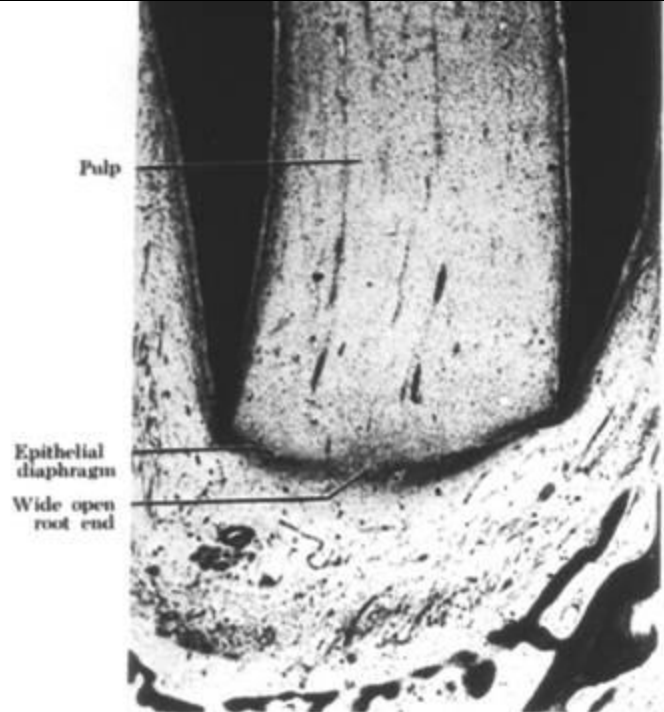

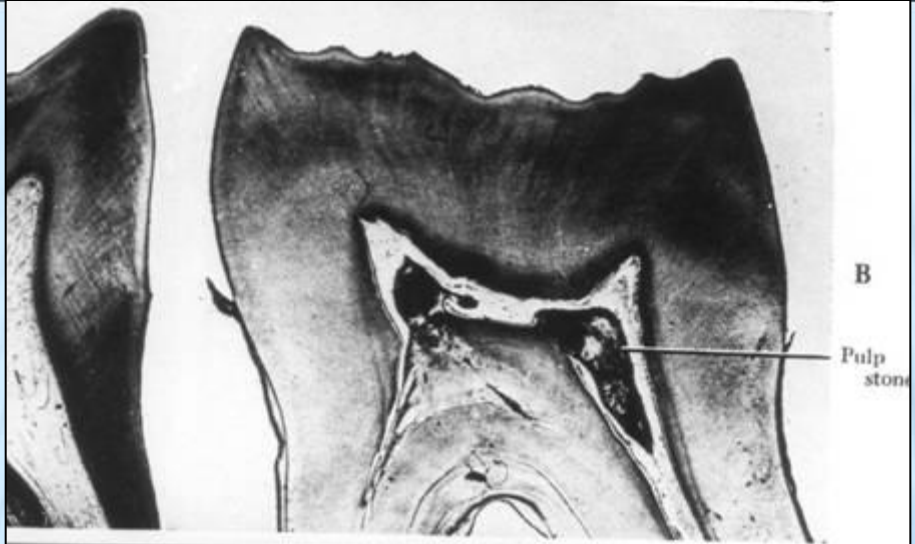

Pulp horn

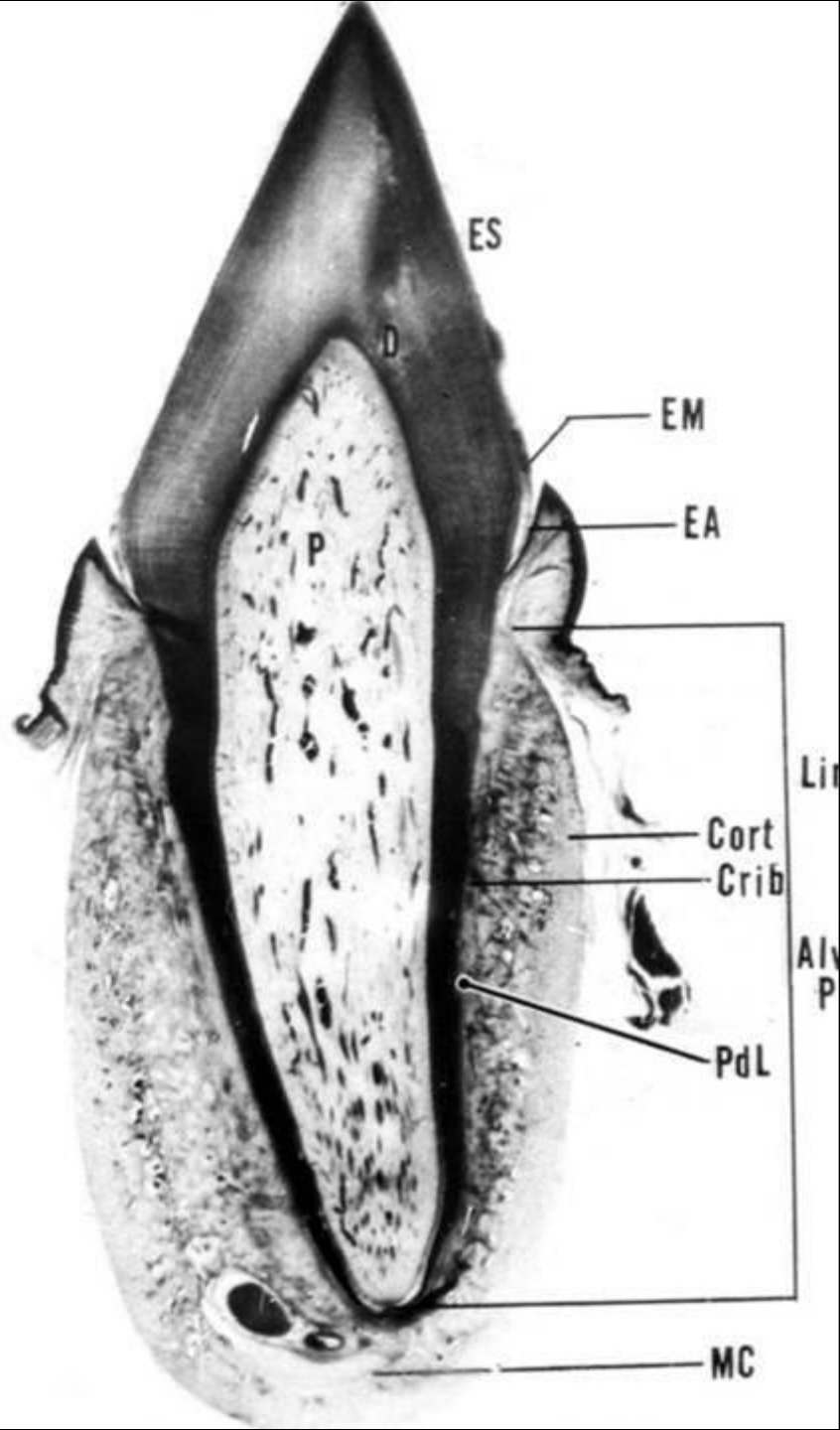
Dentin

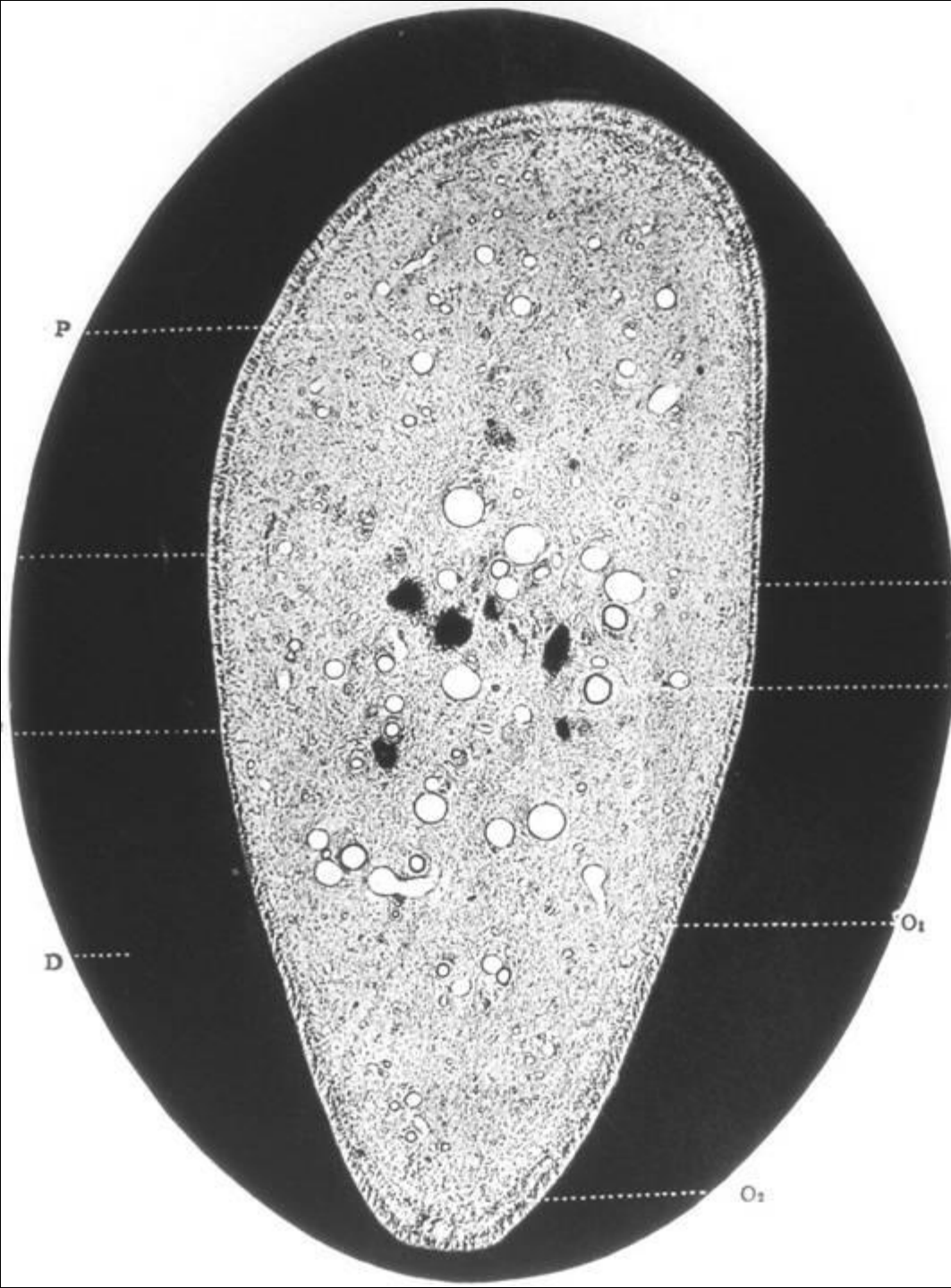
Pulp

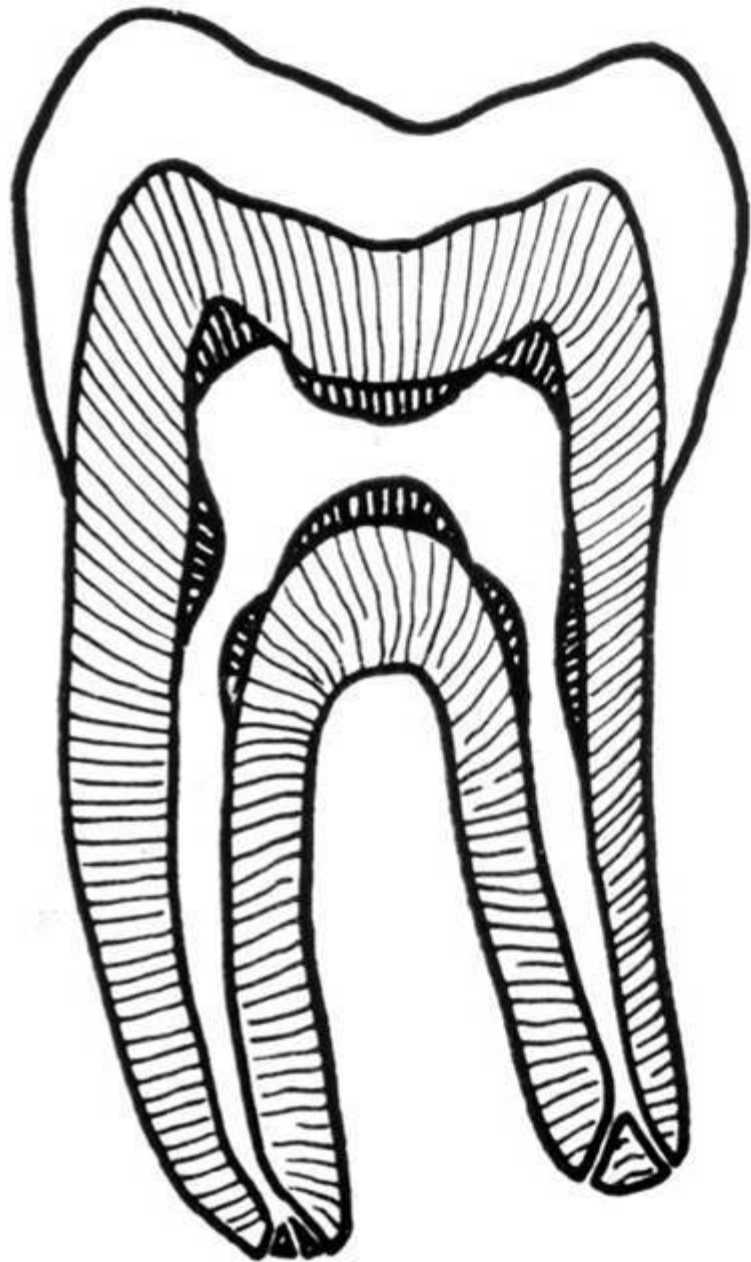
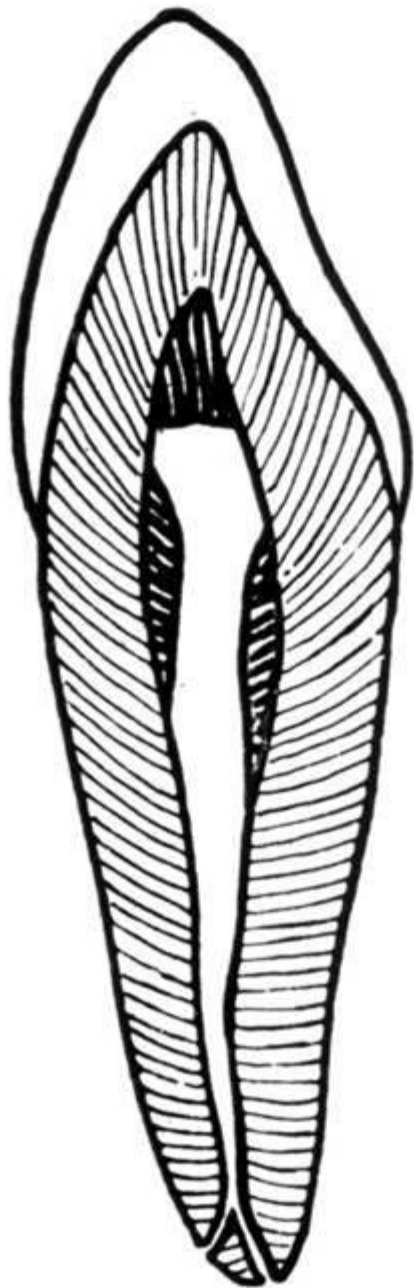

A

B

C

D

E

F

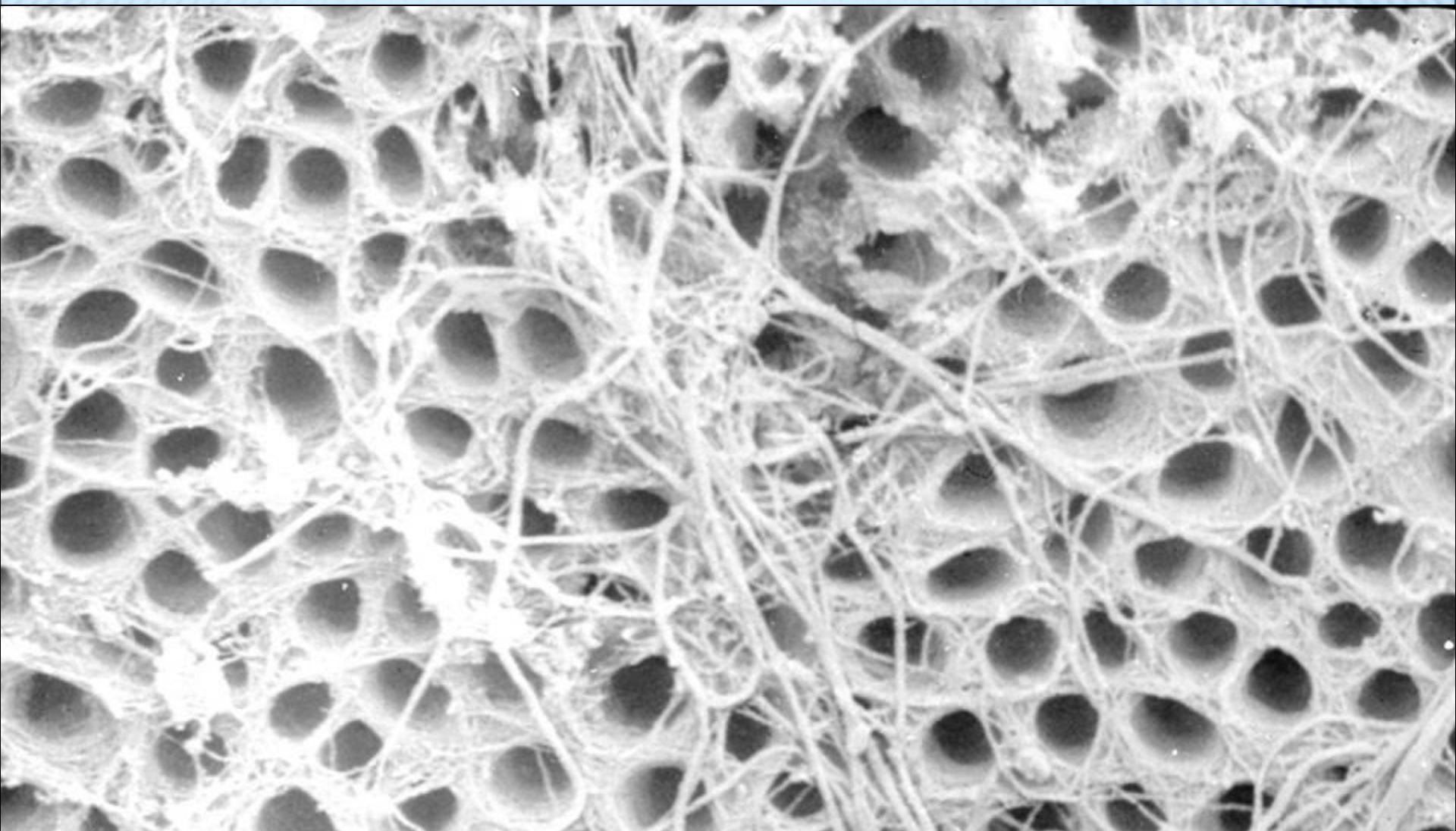

G

H

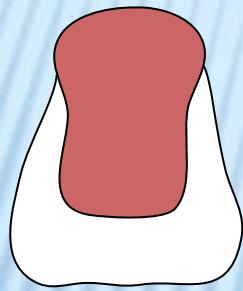

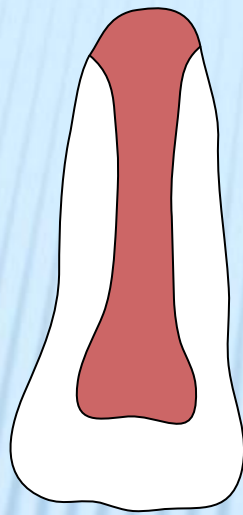
VÝVOJOVÁ STADIA KOŘENE

- ✘ Rozeznáváme 7 vývojových stadií kořene. Pro klinické účely však používáme 4 stadia, od okamžiku, kdy se zub objeví v dutině ústní. Předchozí, intraosseální, nemají pro ošetřování zubů význam.
- ✘ První vývojové stadium – kořen je kratší než korunka, poměr korunka-kořen je maximálně 1:1. Vrstva dentinu je velmi tenká, dřeňová dutina je široká, dentinové stěny se apikálně rozšiřují (jsou divergentní), foramen apicale je velmi široké (otevřený apex) – tvar mesenchymální papily
- ✘ Druhé vývojové stadium – kořen je delší než korunka, dřeňová dutina je široká, stěny kořenového kanálku se rozšiřují apikálně, foramen apicale je široké, vrstva dentinu je velmi tenká. (stadium trvá dlouho – kořen se prodlužuje)
- ✘ Třetí vývojové stadium – kořen téměř dosáhl očekávané délky, dentinová vrstva je silnější než u předchozích stadií, stěny kořenového kanálku jsou v apikální části paralelní, vrstva dentinu je však stále tenká.
- ✘ Čtvrté vývojové stadium - kořen dosáhl očekávané délky (2:1), foramen apicale je uzavřené (fyziologická konstriktce), vrstva dentinu je silnější, dřeňová dutina zůstává široká – vysoké rohy, někdy až k dentinosklovinné hranici.

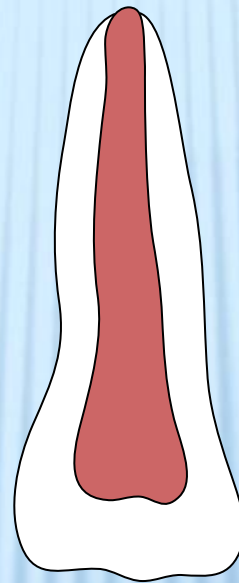
Vývojová stádia kořene

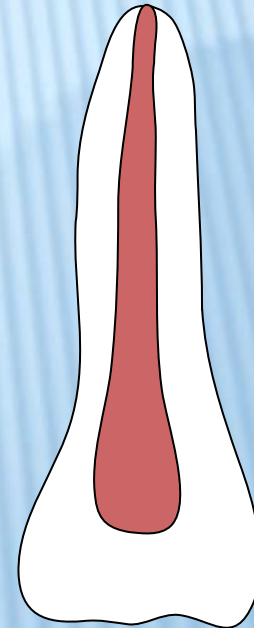
I.

II.

III.

IV.

Kaz dentinu D3 a více

× 1. a 2. stadium

- + Diagnostikujeme pouze okluzálně, v bukálních rýhách
- + U frontálních zubů - aproximálně
- + Moláry, premoláry - aproximální kaz = **caries pulpae proxima**

× 3. a 4. stadium

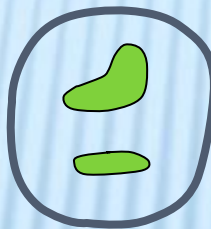
- + Podobně jako u dospělých

Terapie - výplněmi

Moláry, premoláry

Nezapomeň - preventivní extenze

horní moláry

1

dolní 6

2

dolní 7

3

Kaz dentinu D3 a více

preparace - co nejmenší rozsah

minimální preparace v dentinu

kaz v dentinu = caries pulpae proxima (1. a 2. vývojové stadium - i ve 3. stad.)

výplně

- × stříbrný amalgam
dnes výjimečně, pouze dózovaný + alkalický cement
+ alkalický cement + ZnO fosfátový cement
- × glassionomerní cement
- × kompomer
- × kompozitní pryskyřice (i u zubů s nedokončeným vývojem kořene)

Frontální zuby

Preparace - stejné jako u dospělých

Výplně

- × glassionomerní cement + podložka (Dycal)
- × kompomer
- × kompozitní pryskyřice + podložka (Dycal, ZnO fosf. cement) - dnes se používá i u zubů s nedokončeným vývojem kořene. Podložka není vždy nutná – dentinová adhesiva

KAZ BLÍZKÝ DŘENI (caries pulpae proxima)

DIAGNÓZA

KAZ BLÍZKÝ DŘENI (caries pulpaе proxima)

Subjektivně

- + pacient cítí kavitu
- + krvácení z dásní (iritace stravou – zánět)
- + ztráta bodu kontaktu
- + ostré hrany zraňují jazyk
- + mesiální posun v důsledku ztráty bodu kontaktu
- + u 1. molárů se však často objeví až na rtg (není kavitace)

Bolest

- × při kousání (tenká vrstva dentinu)
- × termické podněty
- × chemické podněty

Charakter bolesti

- × není spontánní
- × krátká
- × mizí s vyvolávajícím podnětem

KAZ BLÍZKÝ DŘENI (caries pulpaе proxima)

Při vyšetření

- + rozsáhlá kavita (podminovaná) – kavitace však často není patrná
- + aproximální kaz
- + změklá tkáň (dentin)

RTG

- + radiolucenční oblast v blízkosti zubní dřeně
- + tvorba terciárního dentinu

VITALITA ZUBU JE OHROŽENA

Postupy – snažíci se zachránit vitalitu zubní dřeně

KAZ BLÍZKÝ DŘENI (caries pulpaе proxima)

Nepřímé překrytí zubní dřeně

- ✘ Odstranění kazivého dentinu
  - úplné (jednorázová metoda)
  - ne zcela úplné (více návštěv)

Exkavace

- + ruční nástroje
- + rotační
  - ✘ nízké obrátky
  - ✘ kuličkový vrtáček
- ✘ Dentinová rána – kryta Ca(OH)_2 - různé druhy, nejčastěji pasta

KAZ BLÍZKÝ DŘENI (caries pulpae proxima)

Jednorázová metoda

- **permanentní výplň**

Očekáváme:

- ✘ zvýšená tvorba terciárního dentinu
- ✘ remineralizace změkklého dentinu
- ✘ zničení mikroorganismů

KAZ BLÍZKÝ DŘENI (caries pulpae proxima)

Více návštěv
intermitentní exkavace

- dočasná výplň

2 měsíce později

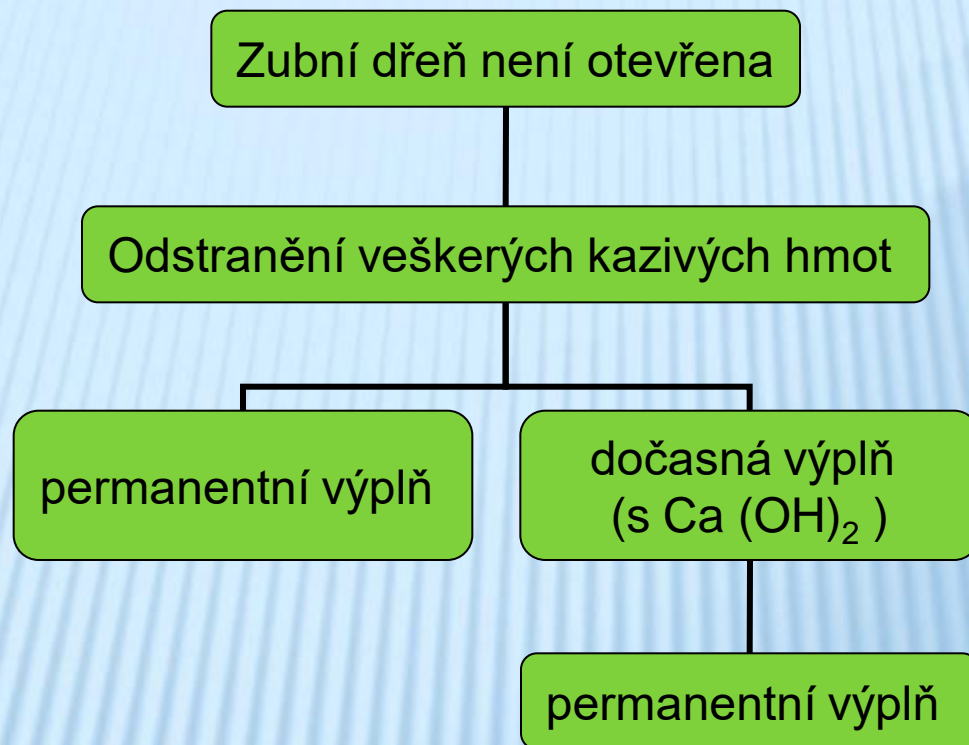
odstraníme:

- ✗ dočasnou výplň
- ✗ $\text{Ca}(\text{OH})_2$
- ✗ zbytky kazivého dentinu

aplikujeme:

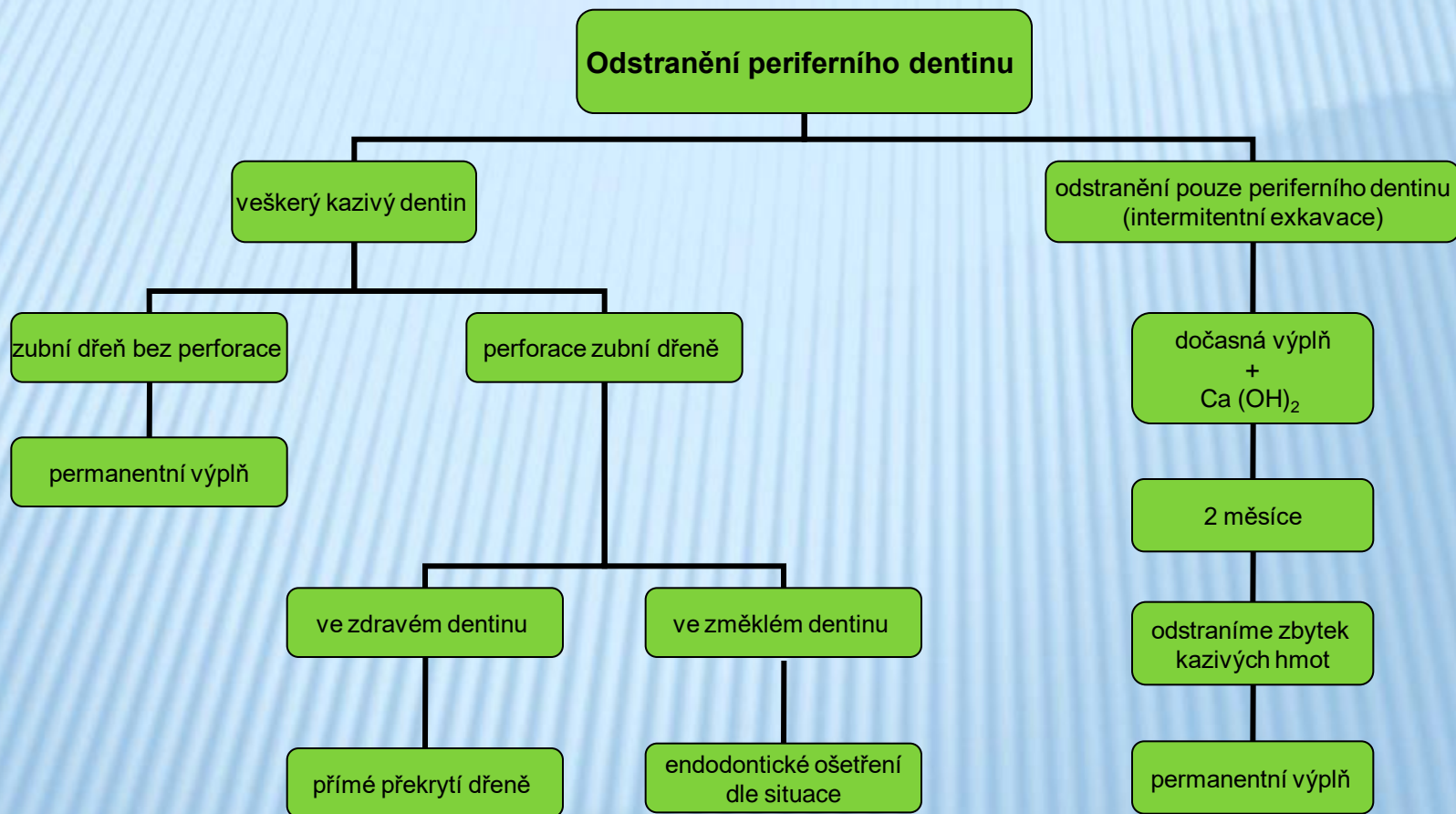
- ✗ novou vrstvu $\text{Ca}(\text{OH})_2$, obvykle cement
- ✗ cementovou podložku
- ✗ permanentní výplň
  - ✗ amalgam dnes výjimečně
  - ✗ kompozit
  - ✗ GIC
  - ✗ korunku

NEPENETRUJÍCÍ HLUBOKÁ KAZIVÁ LÉZE

NEBEZPEČÍ PENETRACE

Caries pulpae proxima

Moláry, premoláry

Centrální kavita

Aproximální kaz

} zásady preparace stejné jako u dospělých

Preparace - velmi šetrná

Vždy zaoblit všechny rohy (pulpoaxiální stěna, gingivo - axiální stěna)

Výplň - Kompozitní pryskyřice, GIC

- stříbrný amalgam dózovaný a podložka: **jen výjimečně**

Podložka - alkalický cement

- alkalický cement + ZnO fosfátový cement

matrice - u prořezávajících se zubů často není možné - **kratší klinická**

korunka: páska + klínek nebo speciální matrice ((T-matrice, sekční matrice, autofix-systém)

Caries pulpaе proxima (CPP I)

Frontální zuby

Preparace stejná, minimální preparace (kotvení na rybinu na orální straně, více cervikálně jen u velmi rozsáhlé kavitě)

Výplň

- kompomerní výplň } + Dycal
- kompozitní výplň }

- glassionomerní cementy + Dycal

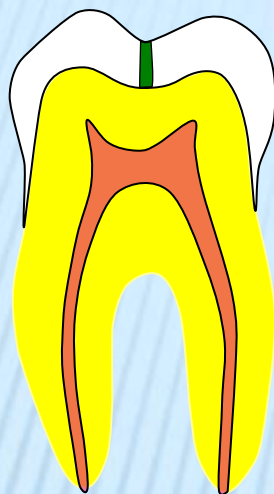
Foramen caecum

- + **opatrně, velmi blízko dřeni !!!**
- + Kompozitní výplň
- + Kompomer

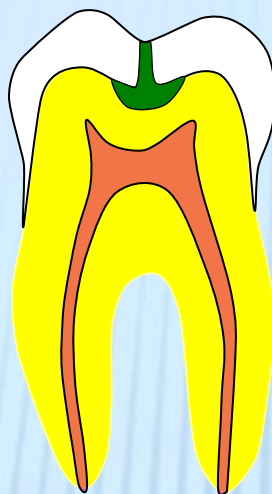
Podložka - Dycal
- Dycal + ZnO fosfátový cement

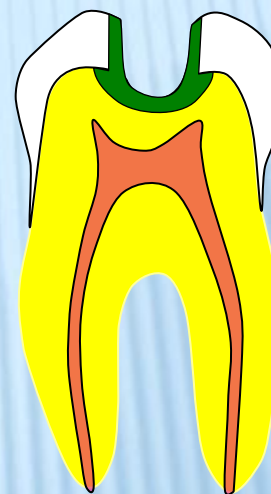
CS
caries superficialis

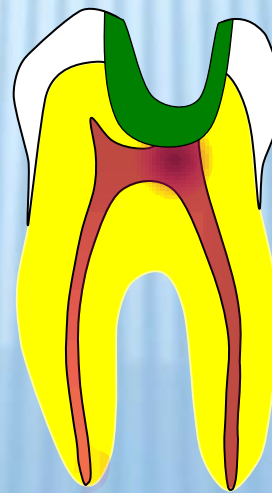
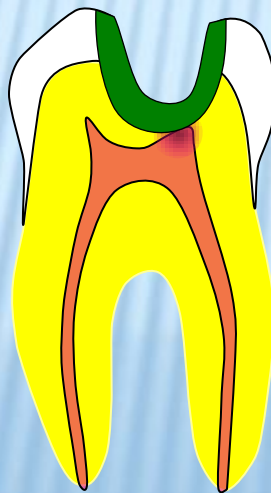
CM
caries media

CPP I
caries pulpae proxima kaz zasahuje
do 1/2 dentinu změny ve dřeni
nejsou známky bolesti

CPP II
caries pulpae proxima
dentin – kontinuální ,
ale tenký
přítomnost bakterií
bolest na podněty, ne
spontánní

perforace dřeně
bolest – spontánní
Zánět zubní dřeně (pulpitis)

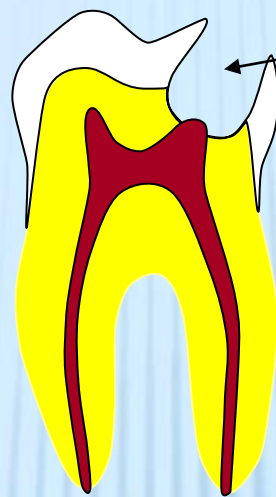
Přímé překrytí zubní dřeně

- ✘ Cíl – vytvoření dentinového můstku
- ✘ Podmínka – zubní dřeň musí být zdravá, bez zánětu

Ca (OH)₂ – přímo na zubní dřeň

- ✘ Účinek
  - + vrstva nekrózy
  - + tvorba tvrdé zubní tkáně
  - + tvorba tubulárního dentinu

Pracujeme za sterilních podmínek, obvykle v lokální anestezii

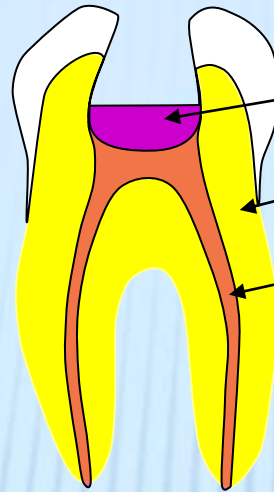
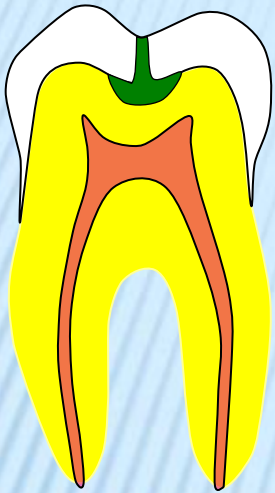

obnažení (perforace)
zubní dřeně

- ✘ krvácení musí být zastaveno
- ✘ odstraníme krevní koagulum (opatrně)
- ✘ Ca (OH)₂, zatlačíme jemně na obnaženou zubní dřeň
- ✘ převrstvíme cementem
  1. ZnO – eugenolový
  2. ZnO – fosfátový
  3. hermetická výplň = permanentní výplň

nevhodná preparace

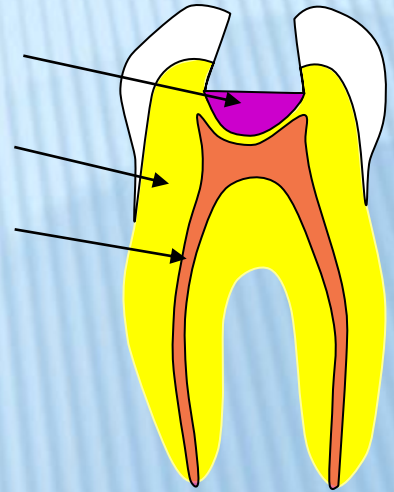
správná preparace

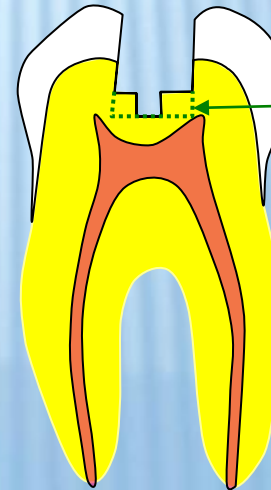
překrytí

dentin

dřeň

v místě hlubšího kazu –
preparace pouze v rozsahu
kazu – jinde dno kavity
mírně pod hranici
sklovina - dentin

špatná
preparace

Caries pulpae proxima (CPPII)

Nejčastěji u aproximálního kazu
Rovněž u okluzálního kazu
1. a 2. vývojové stadium -
nejpravděpodobněji

Chráníme komplex dentin - zubní
dřeň

Nepřímé překrytí dřeně
nebo
Intermitentní exkavace

Komplikace

Obnažení zubní dřeně

Náhodné otevření

ve zdravém dentinu

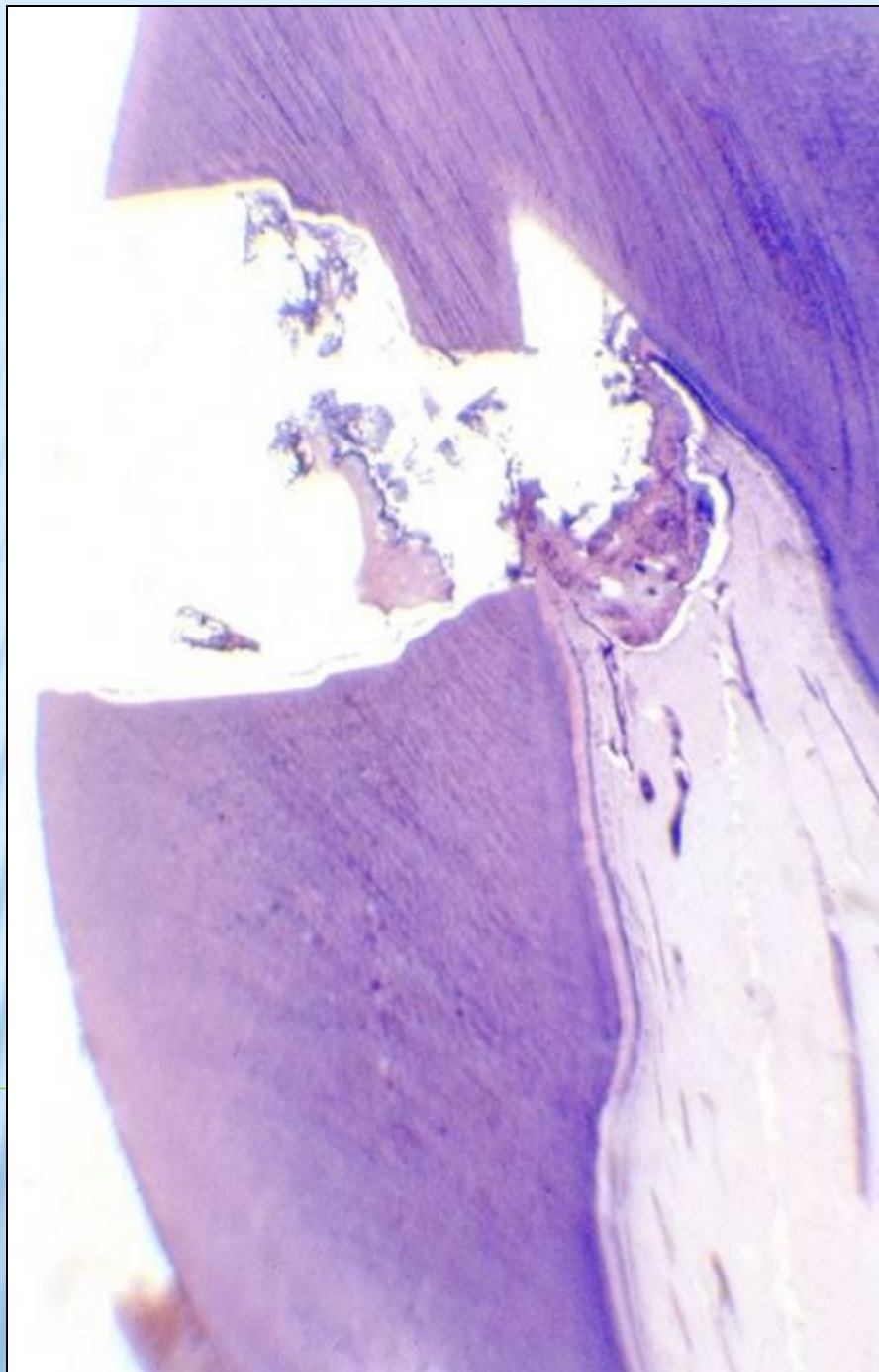
přímé překrytí (malý rozsah)

v kariézním dentinu

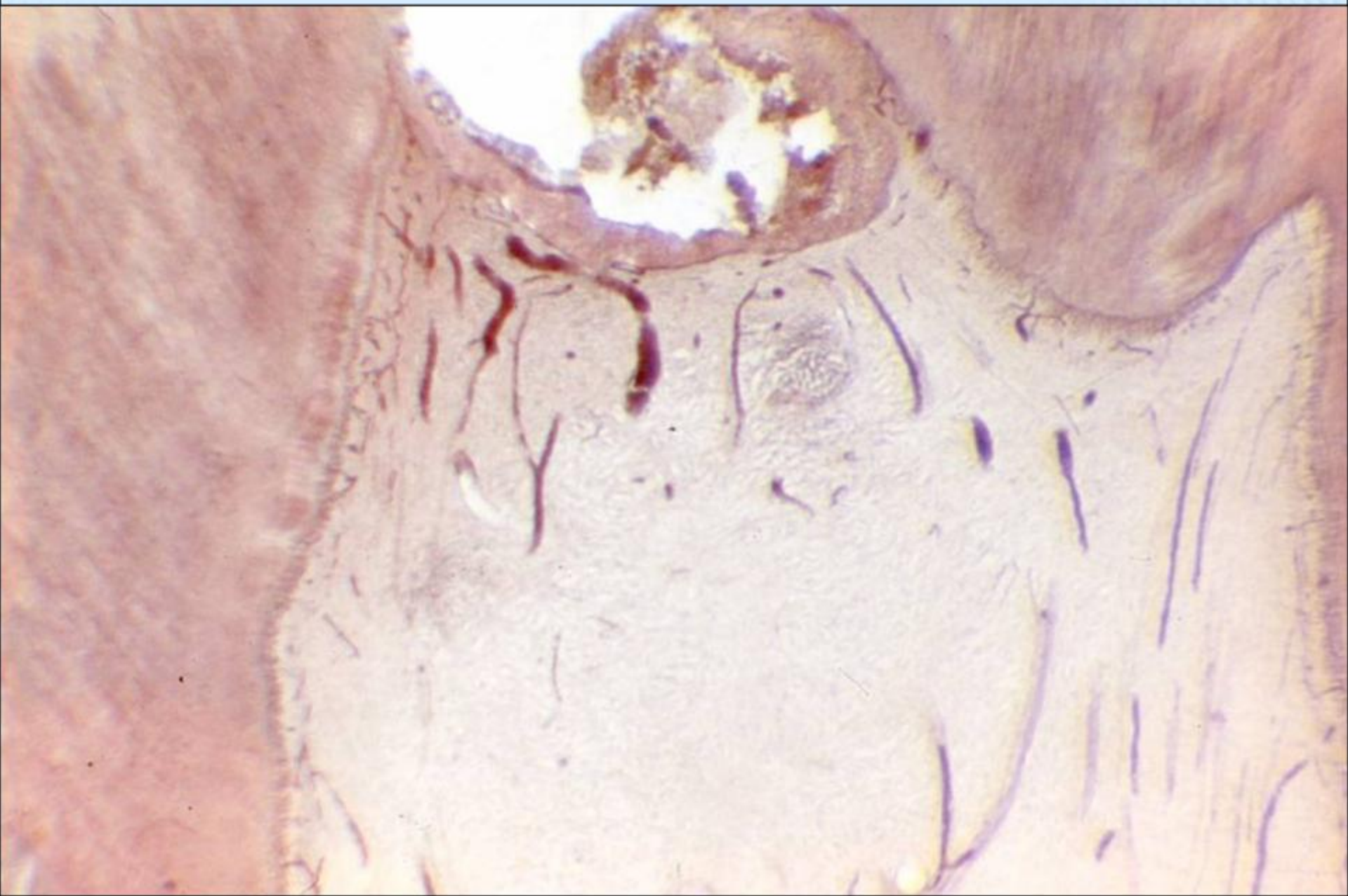
parciální pulpotomie

případně

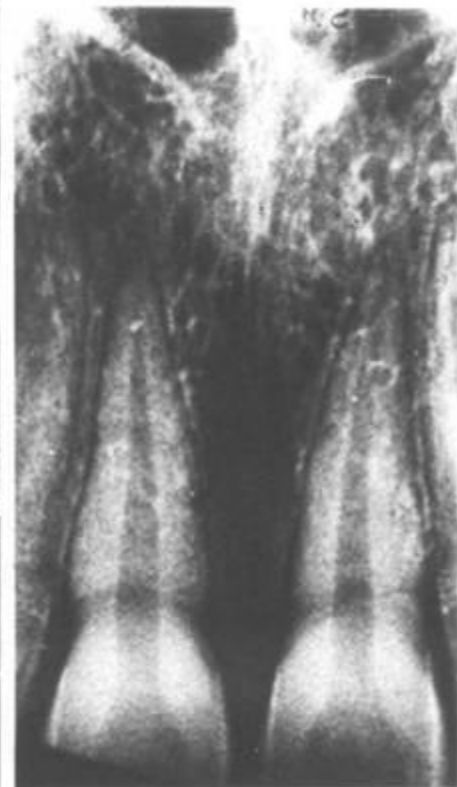
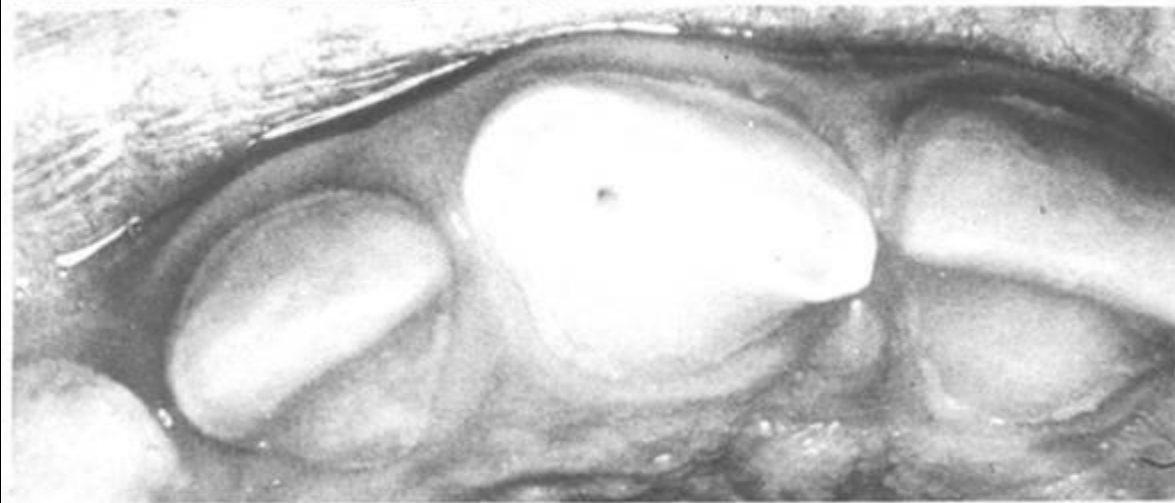
koronální pulpotomie

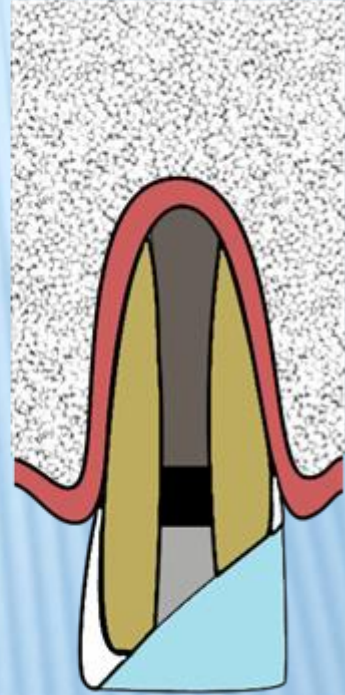
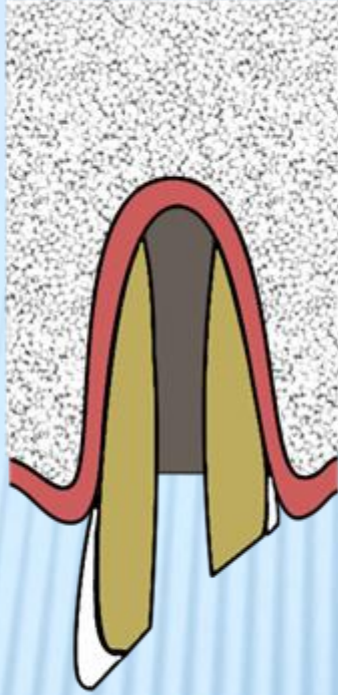
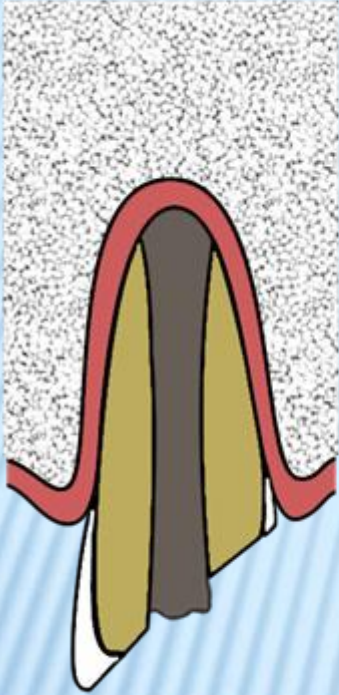

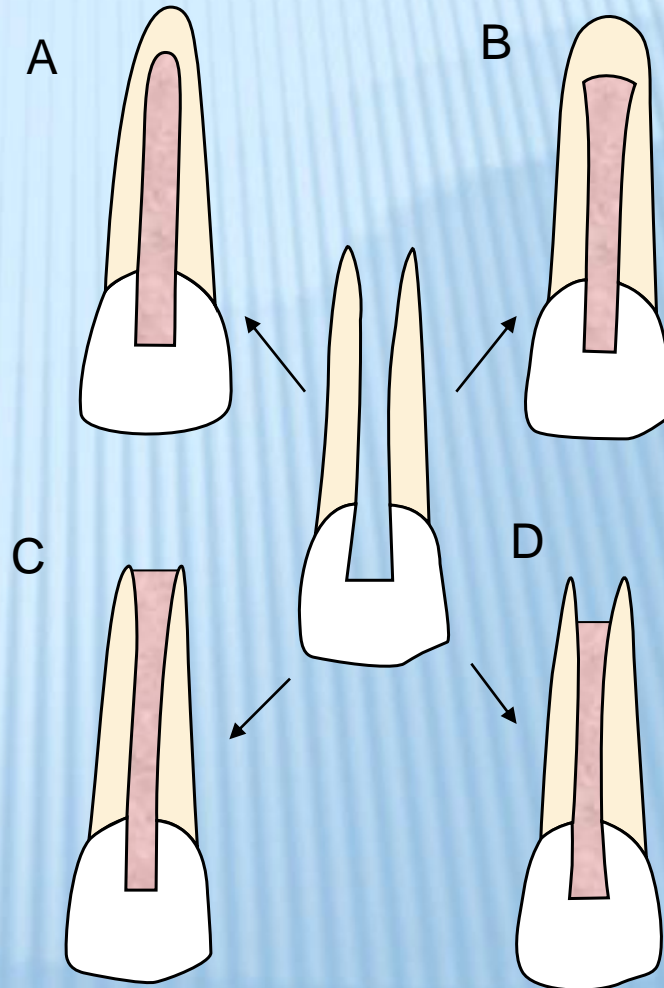
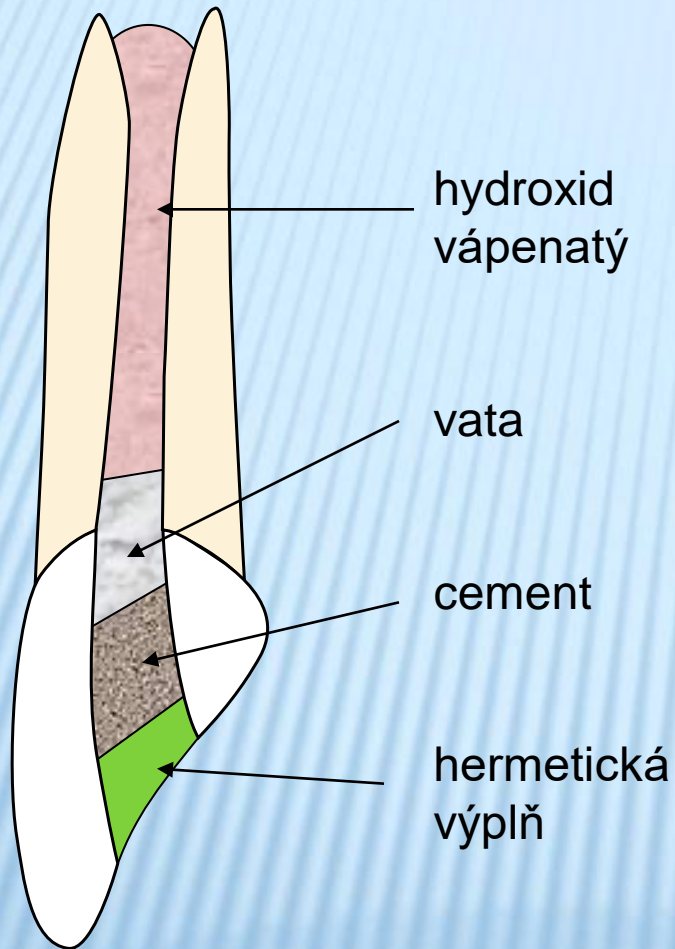

Apexifikace

A. tvrdá tkáň

B. tvrdá tkáň, dutina kratší

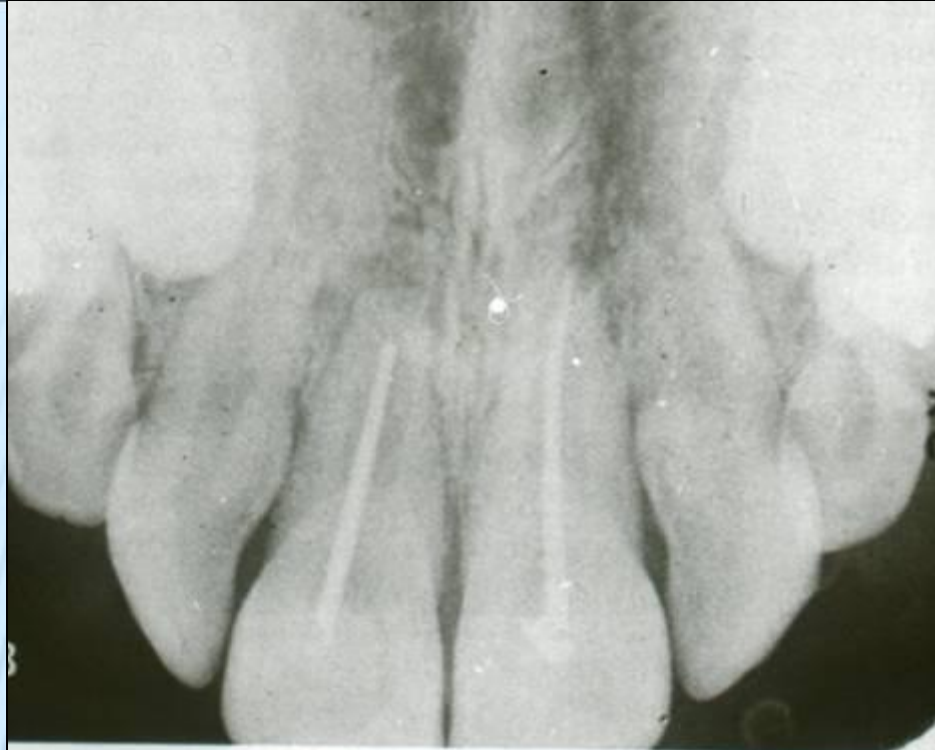
C. vazivová tkáň

D. vazivová tkáň, dutina kratší

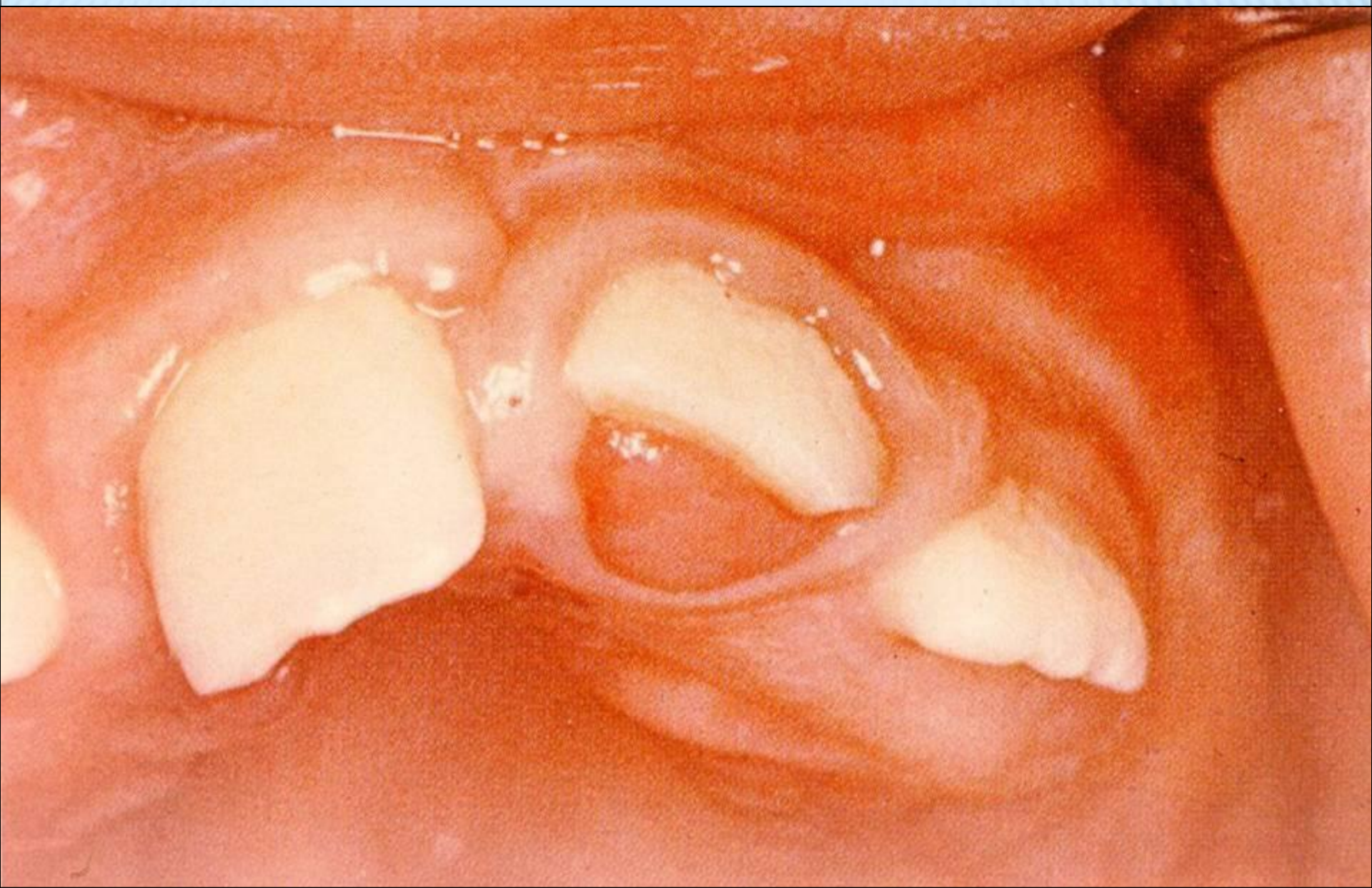
Fig. 6 Ca(OH)_2 -CMCP paste, 120 days, contralateral root of Fig. 5. Complete apical closure by means of cementum deposition is present. Newly formed alveolar bone has grown into the apical canal. Continuous, but complicated, periodontal ligament is also seen between the apical barrier and the alveolar bone (hematoxylin and

Onemocnění dřeně stálých zubů s nedokončeným vývojem

Dělení zánětu: ~~reversibilní x irreversibilí a patologiicko-anatomické (akutní, chronické) je stejné jako u dospělých – viz endodoncie.~~

Klinicky - málo výrazné subjektivní příznaky

Pro terapii významný

- + rozsah zánětu
- + vývojové stadium

1. hyperémie
2. zánět částečný
3. zánět celkový
4. **Přenesená bolest** (synalgie je jak ve stálém, tak i v dočasném chrupu)

Hyperémie - bolesti krátkodobé

Zánět částečný

- + bolest - individuální rozdíly
- + není citlivost na poklep
- + ne déle než 24 hod.

zánět celé dřeně

- + reparace již není možná
- + intenzivní, déletrvající bolest
- + pokleповá citlivost

diferenciálně diagnosticky

- ✗ periodontitis
- ✗ pulpitis
  - + otitis media
  - + neuralgie n.V
  - + angina
  - + Varicella
  - + Afty
  - + Sinusitis maxillaris
  - + počínající herpetická gingivostomatitis

Hyperemie dřeně

frontální i distální zuby, všechna stadia
(I., II., III., IV.)

1. odstraníme kazivé hmoty
2. nepřímé překrytí + definitivní výplň
3. Intermitentní exkavace, definitivní výplň za 4-8 týdnů

Při náhodném otevření dřeně

Přímé překrytí dřeně (zdravý dentin)

Parcielní pulpotomie (kariézní dentin)

Pulpitis acuta partialis

frontální i distální zuby, všechna stadia
koronální pulpotomie – dnes i u zubů ve III. a IV stadiu

Pulpitis acuta totalis

frontální zuby

1. I. vývojové stadium - extrakce
2. II. vývojové stadium - hluboká pulpotomie opakované plnění kanálku hydroxidem vápenatým (apexifikace), za 6 - 12 měsíců se apex uzavře, po uzavření kanálek zaplníme definitivně (metoda I čepu, kondenzační metody)
3. selže-li předchozí metoda - ošetříme zub chirurgicko - konzervačně
4. III. a IV. vývojové stadium - vitální exstirpace, definitivní kořenová výplň

Pulpitis acuta totalis

premoláry, moláry

1. I. a II. vývojové stadium – extrakce
premoláry ve II. stadiu výjimečně - opakované plnění
hydroxidem vápenatým
Selže-li metoda - H-premoláry ošetříme za příznivých
podmínek chirurgicko - konzervačně
2. III. a IV. vývojové stadium - exstirpace dřeně, definitivní
kořenová výplň.
Dáváme přednost vitální metodě před mortální
Ve III. stadiu možno použít i hydroxid vápenatý pro
kvalitnější uzávěr apikálního otvoru.

Onemocnění zubní dřeně
nekróza, gangréna, periodontitis acuta
frontální zuby

1. I. vývojové stadium - extrakce

2. II. vývojové stadium

✘ odstranění obsahu kanálku

✘ ošetření stěn kanálku

✘ opakované plnění $\text{Ca}(\text{OH})_2$

po uzavření apexu definitivní kořenová výplň selže-li metoda -
chirurgicko-konzervační ošetření

3. III. a IV. vývojové stadium -jednorázová metoda ošetření kanálku

periodontitis acuta - postup ad 2. a 3, až po zvládnutí akutní fáze

---

Onemocnění zubní dřeně
nekróza, gangréna, periodontitis acuta
distální zuby

1. I. a II. vývojové stadium - extrakce
premoláry možno ve II. vývojovém stadiu ošetřit výjimečně jako
frontální zuby
selže-li metoda - ošetření chirurgicko konzervační v horní čelisti za
příznivých podmínek
2. III. a IV. vývojové stadium - jednorázová metoda ošetření kanálku

periodontitis acuta - postup až po zvládnutí akutní fáze, většinou
ošetření ve více návštěvách

Periodontitis chronica frontální zuby

1. I. vývojové stadium - extrakce
2. II. vývojové stadium - chirurgicko - konzervační ošetření možno ošetřovat i apexifikací
3. III. a IV. vývojové stadium - dáváme přednost jednorázovému ošetření kanálku, možné ošetření i ve více návštěvách.
Je vhodné ošetření i metodou s $\text{Ca}(\text{OH})_2$, zejména u difusní formy

Periodontitis chronica premoláry, moláry

1. I. a II. vývojové stadium – extrakce
u premolárů v horní čelisti výjimečně i chirurgicko - konzervační ošetření, popř. apexifikace
2. III. a IV. vývojové stadium - ošetření kanálků ve více návštěvách.
Je vhodné ošetření i metodou s $\text{Ca}(\text{OH})_2$, zejména u difusní formy
Exsudace přetrvává - extrakce